

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

BİSMİLLAHİRRAHMANİRRAHİM

قال الله تعالى:

﴿إِنَّمَا يُرِيدُ اللَّهُ لِيُذْهِبَ عَنْكُمُ الرِّجْسَ أَهْلَ الْبَيْتِ
وَيُطَهِّرَكُمْ تَطْهِيرًا﴾

Yüce Allah Kur'ân-ı Kerim'de Ehl-i Beyt
Hakkında Şöyle Buyurmuştur:

**"Allah sadece siz Ehl-i Beyt'ten tüm
kötülükleri gidermek ve sizi tertemiz
kılmak ister."**

(Ahzâb / 33)

AŞIRILIK (GULUV)

قَالَ رَسُولُ اللَّهِ (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ):
إِنِّي تَارِكٌ فِيكُمْ الثَّقَلَيْنِ: كِتَابَ اللَّهِ، وَعِتْرَتِي أَهْلَ
بَيْتِي، مَا إِنْ تَمَسَّكْتُمْ بِهِمَا لَنْ تَضِلُّوا أَبَدًا، وَأَنْتَهُمَا لَنْ
يَفْتَرِقَا حَتَّى يَرِدَا عَلَيَّ الْحَوْضَ.

(ورد بصيغ مقاربة في صحيح مسلم، ج ٧، ص ١٢٢، سنن السدarmi، ج ٢،
ص ٤٣٢، مسند احمد، ج ٣، ص ١٤، ١٧، ٢٦، ٥٩، ج ٤، ص ٣٦٦، ٣٧١،
ج ٥، ص ١٨٢، مستدرک الحاكم، ج ٣، ص ١٠٩، ١٤٨، ٥٣٣، و....)

Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmaktadır:
“Ben sizin aranızda iki paha biçilmez emanet
bırakıyorum: -Biri- Allah’ın kitabı ve -diğeri-
ıtratım, Ehl-i Beyt'im. Bu ikisine sımsıkı
sarıldığınız müddetçe asla sapmazsınız. Bu
ikisi Kevser Havuzu'nun başında bana
varıncaya kadar birbirinden ayrılmazlar.

(Bu hadis buna yakın tabirlerle şu kaynaklarda
geçmektedir: Sahih-i Müslim, c.7, s.122; Sünen-i
Daremî, c.2, s.432; Müsned-i Ahmed, c.4, s.14, 17, 26,
59, c.4, s.466, 471, c.5, s.182; Müstedrek-i Hakim, c.4,
s.109, 148, 533 vs...)

AŞIRILIK (GULUV)

Çeviren:
İsmail BENDİDERYA

Dünya Ehlibeyt (a.s) Kurultayı

نام کتاب: في رحاب اهل
البيت (ع) - 12
الغلو
نويسنده : گروه پژوهش و
عبدالکریم البهيماني
مترجم : اسماعيل بندي دريا
زبان ترجمه : ترکی استانبولی

AŞIRILIK (GULUV)

Yazan: Telif Heyeti – Dünya Ehl-i Beyt Kurultayı

Çeviren: İsmail BENDİDERYA

Tashih: Fahrettin ALTAN

Gözden Geçiren: Murteza Turabi

Hazırlayan: Kültürel Yardımcılık,
Tercüme Bürosu

Baskı: Leyla

Baskı Sırası: 1. Baskı

Baskı Tarihi: 2007

Yayınlayan: Dünya Ehl-i Beyt
aleyhimi's-selâm Kurultayı

Tiraj: 3000

ISBN:

Site: www.ahl-ul-bayt.org

E-mail: info@ahl-ul-bayt.org

Baskı Hakları Yayıncıya Aittir

İÇİNDEKİLER

YAYINCININ ÖNSÖZÜ	9
AŞIRILIK HAKKINDA EHL-İ BEYT'İN (A.S)	
GÖRÜŞÜ	13
<i>Guluv -Aşırılık- Nedir?</i>	13
<i>Her İki Ekole Göre "Guluv"</i>	20
1. ve 2. Faraziye.....	22
1- Bazı insanları İlah Görme:	22
2- Bazı İnsanları Peygamber Sanma:	23
3- Bazı Dînî Vecibeleri Yok Sayma:	23
3. Faraziye	28
BAHSİMİZİN ÖZETİ:	41

Yayıncının Önsözü

Ehl-i Beyt (a.s) Mektebinin koruduğu ve izleyicilerinin yok olup gitmekten muhafaza ettikleri Ehl-i Beyt (a.s) mirası İslam öğretilerinin çeşitli dallarını içine alan kapsamlı bir okuldur. Bu okul asırlar boyunca bu saydam kaynaktan su alıp ümmetin istifadesine sunan yetenekli kişiler yetiştirmiş ve İslam ümmetine Resulullah'ın Ehl-i Beyt'ini (a.s) izleyen büyük alimler sunmuş, Bunlar İslam medeniyetinin içinden ve dışından gelen çeşitli soru ve fikirlere sağlam ve ikna edici cevaplar vererek şüphelerin kökünü kazımıştır.

Dünya Ehl-i Beyt (a.s) kurultayı, üzerine düşen sorumluluğu göz önünde bulundurup Ehl-i Beyt (a.s) çizgisi ve olanların yüce mektebini izleyerek risalet harimini savunmayı, çeşitli ekol mensupları ve İslam düşmanlarının onun gerçeklerini gizleyip yok etmek amacıyla yönelttikleri tehditleri azimli bir şekilde defetmeyi ve şüphelerine en güzel üslupla cevap vermeyi üstlenmiştir.

Bu konuda Ehl-i Beyt (a.s) Mektebi ulemasının kitaplarında yer alan tecrübeler gerçekten kendi alanında paha biçilmez bir değer taşımaktadırlar. Çünkü bu tecrübeler akıl ve delile, çirkin taassup ve heveslerden arınmış bilimsel temellere dayanmaktadırlar; ayrıca selim fitrat, akıl ve mantığın ölçüleri doğrultusunda ulema ve düşünörlere hitap etmektedir.

Dünya Ehl-i Beyt (a.s) kurultayı geçmiş asırlarda ve özellikle günümüzde İslam ve Müslömanlara karşı kin güden bazı çevrelerin internet kanalları vb. araçlarla gündeme getirdikleri şüphelere reddiye, soru-cevap ve tartışma konusunda elde ettiğı zengin tecrübeleriyle hakikat susamışları için yeni bir çağ açmıştır. Bu doğrultuda her türlü çirkin davranıştan kaçınmaya özen göstermiş, akıl ve ruhların çok hızlı bir şekilde mükemmelleşmeye doğru gittiğı bir asırda Ehl-i Beyt (a.s) Mektebinin bütün âleme sunduğı gerçeklerden gereğince yararlanılması için düşünörleri ve hakikat taliplerini harekete geçirmeyi azmetmiştir.

Elinizdeki kitabı hazırlayan DÜNYA EHL-İ BEYT KURULTAYI telif heyetine ve eseri Türkçe'ye kazandıran sayın "İsmail BENDİDERYA"ya teşekkür ediyor ve çalışmalarında başarılar diliyoruz.

Yine, bu eserin hazırlanmasında zahmetleri geçen tercüme bürosundaki aziz kardeşlerimiz ve sadık arkadaşlarımıza tüm samimiyetimizle teşekkür ediyor, kültürel cihad meydanında bu küçük adımın mevlamızın rızasını kazanmasını temenni ediyoruz.

Dünya Ehl-i Beyt (a.s) Kurultayı – Kum

Aşırılık Hakkında Ehl-i Beyt'in (a.s) Görüşü

Guluv -Aşırılık- Nedir?

"Guluv" istikamet, vasat, itidal kelimeleri gibi tek başına tanımı yapılmayacak kavramlardandır. Bu kelimeler, sadece bu sıfatlara sahip olan bir takım şeylerin olduğunu ve anlam bakımından bunların aksi olan ve zıt noktasında yer alan diğer kelimelerin de bulunduğunu ortaya koymaktadır. Bu nedenle mezkur mefhumların gerçekleşebilmesi ve bir halete bu sıfatları verebilmek için belli bir ölçüyü esas almak gerekir; işte o zaman belirebilecek durumlardan biri "guluv", diğeri "itidal" ve "vasat" olacaktır.

Bugün Şia mezhebinden olan Müslümanlara "guluv" yaftası vurulmaktadır, "guluv" mefhumunun varlığı elbette ki inkar edilemez, ancak şiaya bu iftirayı reva görenlere şu soruyu sormak kaçınılmazdır: Şiaya "guluv" (aşırı gidenler) iftirasını reva görürken hangi ölçü ve sebeple görüyorsunuz?

Bu sorunun cevabı genellikle şu dört şıktan birinde yer almıştır:

1- Örf ve eşyanın doğası: Şiilerin masum imamları için söyledikleri özellikler örf ve eşyanın doğasına aykırı olup alışlagelen şeyler değildir. Bu ölçüye göre guluv (aşırılık), alışlagelen normalin üzerinde olmaktır.

2- Sahabenin konumu ve derecesiyle kıyaslama: Ehl-i Beyt imamları (a.s) için söylenen sıfat ve özellikler, onları sahabeden daha üstün kılıcı niteliktedir; bu ölçüye göre guluv, "sahabeden daha üstün olma hali"dir.

3- Halifeler okulunun Kitap ve Sünnet anlayışı: Ehl-i Beyt (a.s) okulu imamlarının özellikleri, halifeler okulu mensuplarının Kitap'la sünnetten anladıkları şeylerle bağdaşmamaktadır; bu ölçüye göre guluv (aşırılık) "hilafet mektebinin anlayışına aykırı düşmektir.

4- Kitap ve Sünnet: Kimine göre de Ehl-i Beyt imamları (a.s) için söylenen sıfatların Kitap'la sünnette belgesi yoktur. Bu ölçüye göre guluv "Kitap'la sünnete ters düşme hali"dir.

Evet, Şiilerin "aşırı inanç"lara sahip olduğu söylenirken öne sürülen ölçü, mantık ve kıstaslar, bu dört başlıkta toplanmaktadır. Söylenenin doğruluğunu ise, dayandığı ölçü ve kıstasın belirlediğinde şüphe yoktur; bu

nedenle söz konusu ölçü ve kıstasları teker teker ve özetle irdelememiz gerekiyor:

1. Ölçü: İman sahibi dindar bir insanın böyle bir ölçüyü kabul edebilmesi düşünülemez; ancak dini, insanlık tarihinin ortaya çıkardığı bir efsane olarak tanımlayan ve sözde aydın geçinen dinsizler böyle bir şey söyleyebilirler. Böylelerininse zaten Ehl-i Beyt (a.s) mektebinin inandığı ismet, imamet ve vehbi ilim gibi gerçekleri hiçbir insan için kaale almadıkları ve bunları insan zihniyetinden uydurulan masallar şeklinde tanımlayıp adına da "aşırılık" dedikleri herkesçe bilinmektedir. Bu nedenledir ki bu şüphenin İslam toplumlarında beslenip yayılmasında en etkin rolü müsteşrikler oynamış, bu yolda eserler yazmış ve ne yazık ki bazı Müslüman yazarlar da İslam tarihini yazar ve incelerken bu ecnebi müsteşriklerin söz konusu eserlerini kaynak alma gafletine kapılmış, neticede, aslında batıl ve garazkâr olduğunu bildikleri ecnebi kalemlerin inançlarına farkında olmadan hizmet etmişlerdir.

Dinin, "alışılâgelen" ve "örfî" gerçeklerle ölçülemeyeceği ortadadır. İmamet için böyle bir ölçütün kabul edilmesi halinde peygamberler ve semavi kitaplar için de aynı

batıl ölçütün pekâlâ kullanılabileceği unutulmamalıdır.

Bu kıtası kabullenenlere önerilebilecek en mantıki yol, dinin aslı olan "tevhid" esasını incelemeleridir. Her şeyden önce "Dinin ilahi bir gerçek olduğu ve efsanelere ihtiyaç duyan ilkel insanların bu ihtiyaçlarını gidermek için din diye birtakım inançlar uydurdıkları" yalanını ifşa edip çürütmek, sonra da din, tevhid ve vahyin semavi ve tekvini gerçekler olduğunu gözler önüne sermek gerekir. İşte o zaman dinin "gerçeklerin kıtası olduğu" ve, "tek başına gerçeklerin, dînî hakikatlerin anlaşılmasının ölçüsü olamayacağı" ortaya çıkar. Binaenaleyh bahsini ettiğimiz birinci ölçü bu değerlendirmeye tabidir ve bu mevzu gereğince irdelenmeden, "alışılâ gelen" ve "örf" olarak bilinen şeylerin kıtası olarak kabul edilmesi mantıki olmayacaktır.

2. Ölçü: Delilsiz bir iddiadan başka bir şey değildir. Ashabdan bazısının diğerine veya bazı insanların ashaba göre daha üstün konumda olabileceğini düşünmenin "aşırılık" sayılacağını kim söyleyebilir? Böyle bir düşünce aslında şu iki esastan kaynaklanmakta ve bunların ispatlanması gerekmektedir. Ancak bu durumda "aşırılık"tan söz etmek mümkün olabilir. Söz konusu iki iddiayı özetle aktaralım:

1- Sahabe, kimsenin sahip olamayacağı bir konuma sahiptir.

2- Bu veya bundan daha ileri bir konunun sahabeden başkasında olabileceğini düşünmek aşırılıktır.

Bu iki esas ispatlanmadığı sürece aşırılığın tanımlanması için 2. ölçüyü kıstas olarak almak doğru olmadığı gibi mantıklı da olmayacaktır. Bunların ispatı içinse Kur'an ve sünnete başvurulması kaçınılmazdır.

Dört Ehl-i Sünnet mezhebinde şekillenmiş olan "halifeler okulu" bu iki iddiaya Kitap'la sünnette şu dayanakları göstermektedir:

1- Allah Teala Kur'an-ı Kerim'de şöyle buyuruyor: **"(İslam'a girme konusunda) öne geçen ilk muhacirler ve ensar ile, onlara güzellikle uyanlardan Allah hoşnut olmuş, onlar da Allah'tan hoşnut olmuştur ve Allah onlara içinde ebedi kalacakları, altından ırmaklar akan cennetler hazırlamıştır, işte büyük kurtuluş ve mutluluk budur."**¹

2- Hz. Resulullah (s.a.a) ashabını överken *"Çağların en iyisi benim çağım ve sonra da benden sonra gelen çağdır"* buyurmuştur.

Burada ayet ve hadislerle baş vurulduğu için biz bunun incelenmesini sonraki kıstasları incelemede ele alacağız. Çünkü bu şıktaki

---

¹ - Tevbe, 100.

temel ölçü kuralları Kitap'la sünnettir. Binaenaleyh "aşırılık" mefhumunun tanımlanması için burada Kitap'la sünnete müracaat edilmelidir. İşte bu durumda, "Kur'an ve Sünnetle bağdaşmamak" olan 4. ölçünün doğru bir ölçü olduğu ve bir mezhepte aşırılık veya dengeli olmanın bununla ölçülebileceği anlaşılabilecektir. Ehl-i Beyt imamlarıyla (a.s) izleyicilerine maledilen aşırılık yaftasının gerçekte bağdaşıp bağdaşmadığını saptayabilecek ölçü de yine budur.

"Guluv" kelimesinin lügat anlamı, bir konuda "sınırı aşmak" ve "ileri gitmek"tir.²

Kur'an-ı Kerim'de şöyle buyrulur: **"Ey Kitap ehli! Dininiz konusunda guluv etmeyin (aşırı gitmeyin), Allah'a karşı gerçek olandan başkasını söylemeyin, Meryemoğlu Mesih, ancak Allah'ın peygamberi ve Meryem'e ilga ettiği kelimesidir ve kendisine ait bir ruhtur. Öyleyse Allah'a ve peygamberine inanın ve tanrı üçtür demeyin; vazgeçin bundan, bu hayırlıdır size. Allah ancak bir tek ilahtır. O, çocuk sahibi olmaktan yücedir, göklerde ve yerde ne varsa O'nundur. Vekil olarak Allah yeter."**³

---

² - Lisanu'l-Arab, c.15, s.132.

³ - Nisa, 171.

Bir başka ayette de şöyle buyruluyor: **"De ki ey Kitap ehli! Haksız yere, dininiz konusunda guluv etmeyin (aşırı gitmeyin) ve daha önce sapmış ve bir çoğunu da saptırıp dümdüz yoldan kaymış bir topluluğun istek ve tutkularına uymayın."**⁴

Guluv, işlerde sınırı aşmak, ileri gitmek, taşkınlıkta bulunmaktır. Dinde guluvun anlamı, nefsin hoşuna gittiği şekilde davranıp vahyin belirlediği sınırları aşmaktır; örneğin, peygamberlerle salihlerin insana yarar veya zarar verebileceğine inanıp onları ilah gibi görmek ve onlardan medet ummak bu türdendir.

Bu açıklamalardan da anlaşılacağı gibi "guluv", şariat sınırlarında ileri gitmek ve Yüce Allah'ın emirlerini aşmaktır. Guluvun tarifi bu şekilde yapıldıktan sonra onun İslam mezheplerinden hangisine ıtlak olunabileceği kolayca ortaya çıkacaktır.

Acaba guluv, Ehl-i Beyt (a.s) Mektebinin - Şia mezhebi- Ehl-i Beyt İmamlarının (a.s) kendilerine has özellik ve üstünlükler taşıdığına inanması mıdır, yoksa Ehl-i Sünnet'in sahabenin benzeri özelliklere sahip olduğuna inanması mıdır?

Bu ikisinden hangisi "aşırı"dır acaba?

---

⁴ - Maide, 77.

Her İki Ekole Göre "Guluv"

Şeriatin belirlediği sınırları aşmaya "guluv" demektedir. Bu tarif genel anlamda hem itikâdî hem ahkâmî konuları kapsıyorsa da, gerçekte üzerinde tartışılan ve iftiralara yol açan guluv, akidedeki guluvdur. Ahkamî konulardaki guluv, onların hükümlerinde bazı şeylerin artırılması ve tatbikinde olduğundan daha çok şiddetli davranılmasıdır. Bu konular üzerinde fazla tartışılmamaktadır. Bu boyut sadece bazı teferruatlar mevzubahis olduğunda ele alınabilir niteliktedir.

Tarih boyunca sözü edilen "guluv" dini hükümler olan "teşrii" mevzularda değil, imanın şartları olan "itikâdî" mevzularda olmuştur, bu nedenle de bahsimizin eksenini "itikatta guluv" teşkil etmektedir.

Meseleyi bütün boyutlarıyla inceleyebilmek için "itikâdî konular"ın usul-i din olduğunu ve kısaca "tevhid, nübuven ve miad" olarak üç başlıkta özetlenebileceğini belirtelim. Miad konusunda aşırılık söz konusu edilmemiş olduğundan, burada sadece "tevhid" (Allah'ın birliği) ve nübuven (peygamberlik) mevzularını ele almamız yeterli olacaktır.

Bahsimizin bu noktasında "Şiilerin aşırılıkla suçlanması"ndan tam olarak neyin kastedildiğini belirlemek gerekmektedir. Maksat, Şiilerin "Allah'ın gücü ve sıfatlarını

Ehl-i Beyt İmamlarına (a.s) atfetmeleri midir, yoksa onları Hz. Resulullah'ın (s.a.a) makam ve konumuna çıkarmaları mıdır? Veya onların makam ve konumlarının Hz. Resulullah'tan (s.a.a) aşağı, diğer Müslümanlardan ise yukarı olduğu mu kastedilmektedir?

Birinci faraziyenin kastedilmesi halinde bunun "guluv" olacağında şüphe yoktur. Zira Allah-u Teala'nın -cc- sıfat ve gücünü bir insana ıtlak edebilmek mümkün değildir. Bu faraziyenin "Resulullah'la (s.a.a) aynı makama sahip bulunma" bölümü de aşırılıktır; zira o hazretin "eşref-i mahlukat" olduğu ve cümle yaratılmışlardan üstün olduğu" gerçeğinde bütün Müslümanlar icma halindedir.

Üçüncü şıkta belirtilen şey ise "guluv" değildir. Zira herhangi bir mezhep veya görüş, kitap ve sünnete dayanarak "Hz. Resulullah'ın (s.a.a) makamından aşağı, diğer müslümanların makamından yukarı ve bu ikisinin ortasında bir makam bulunduğunu ve belli bazı kullara bu makamın verildiğini" söyleyecek olursa, bu inanca "guluv" denilmez; zira bunda "tevhid" ve "nübuvvat" esaslarına aykırı bir durum yoktur. Bu inancın aşırılık telakki edilmesi, bütün Müslümanların "aşırı" oldukları manasına gelir; zira bütün Müslümanlar böyle bir derece, makam ve konuma inanmakta, ancak bunu farklı

bireylerde görmektedirler; kimine göre bu makama sahip bulunan sahabe, kimine göre de Hz. Resulullah'ın (s.a.a) Ehl-i Beyt'idir (a.s)

Şimdi bu üç faraziyei biraz açalım:

1. ve 2. Faraziye

İslam tarihinin ilk üç asrında aşırı fikrî akımların ortaya çıktığı bir gerçektir, bu görüşler üç ana temelde toplanıyordu:

1- Bazı insanları ilah Görme:

İslam tarihinin ilk üç asrında kimi Müslümanlar Hz. Ali'nin (a.s) ilah olduğuna, kimileri Hz. Resulullah'ın (s.a.a) kimileri bütün peygamberlerin, kimileri bazı imamların, kimileri İmam Sadık'ın (a.s) oğlu İsmail'in oğlu Muhammed'in, kimileri Esedoğullarının azadlısı Ebulhattab Muhammed b. Zeyneb'in ve kimi de başkalarının ilah olduğuna inanmıştır ki, bütün bu sapık ekoller "Milel ve Nihel" adlı kaynak eserlerde kayıtlıdır.⁵

---

⁵ - el-Fasl'u Fi'l-Milel-i ve'l-Ehvâ-i ve'n-Nihel, c.4, s.186-188.

2- Bazı İnsanları Peygamber Sanma:

"Gurabiye" denilen sapık bir akım, Hz. Ali'nin (a.s) peygamber olduğuna inanır Kimi de Buceyle'nin Kufe'deki azadlısı Muğiyre b. Said'in, kimiye Beyan b. Sem'an Temimi'nin peygamber olduğuna inanır.⁶

3- Bazı Dînî Vecibeleri Yok Sayma:

Bazı tasavvufçular, şerî tekliflerin kalktığını söylemekteler.⁷

Aşırılık olan bu sapık akımlarla Ehl-i Beyt imamları (a.s) ciddi şekilde mücadele etmiş; bu sapık akımlara uyanları lanetleyerek onlardan uzak durmuş ve Müslümanlara da onlardan uzak durmalarını tavsiye etmişlerdir. Ehl-i Beyt (a.s) kaynaklarında aşırıları reddedip kınayan pek çok hadis ve rivayet vardır. Ehl-i Beyt imamları (a.s) mücadelenin bu kadarıyla yetinmemiş ve mücadele yelpazesini genişletmek için bazı usul ve kurallar geliştirmiş, böylece söz konusu aşırı grupların Hz. Resulullah'la (s.a.a) Ehl-i Beyt'ine (a.s) maletmeye çalıştıkları uyduruk hadislerin sahih hadislerden ayırdedilmesine

---

⁶ - Ae, s.183-186.

⁷ - Ae.. s.188.

yardımcı olmuşlardır. Hişam b. Hakem, İmam Sadık'ın (a.s) şöyle buyurduğunu söyler: *"Kur'an ve Sünnete uymadıkça veya daha önceki rivayetlerimize dayandırılmadıkça, bize ait olduğu söylenen rivayetlere inanmayın. Zira melun biri olan Muğîyre bin Said, babamın ashabının kitaplarına, babamın söylemediği şeyleri soktu. Binaenaleyh Allah'tan korkun ve Allah'ın kitabıyla Resulü'nün (s.a.a) sünnetine uymayan rivayetleri sakın kabul etmeyin."*⁸

Şia fıkhi ortaya çıktığı günden buyana, gulat ve müfevizenin kafir ve necis olmaları hususunda ittifak edilmiştir. Şeyh Müfid "Tashih-ul İtikad" adlı kitabında⁹ Birinci ve İkinci Şehid "Lüma"yla şerhinde¹⁰ ve Seyyid Yezdî "Urvetu'l-Vuska"sında¹¹ bu güruhun küfrüne fetva vermişlerdir; Ayetullah Hekim de "Müstemsek-i Urveti'l-Vuska"sında bu fetvada icma olduğunu belirtip sonra şöyle yazar: "Peygamberler ve Ehl-i Beyt İmamlarının sıfatları hakkında mesela onların yaratıcı veya rızık verici olduğuna, ya da asla bir şeyden habersiz bulunmayacakları ve bir işle uğraşmalarının onları başka bir işle

⁸ - Rical-ı Keşşi, c.3, s.489, hadis: 401.

⁹ - Tashihu'l-İtikad, s.238.

¹⁰ - Şerh-i Lümea, Dimeşkiye, c.3, s.180.

¹¹ - Urvetu'l-Vuska, c.1, s.68.

uğraşmaktan alıkoymayacağı gibi şeylere inanmak da aşırılıktır."¹²

"el-Zeria"da kayıtlı¹³ Şia kaynaklarının fihristini gözden geçiren bir araştırmacı, Ehl-i Beyt imamlarının (a.s) ashabının ilk üç asırdaki eserlerinde aşırıları sert bir dille kınayıp onlardan teberride bulunduklarını, haklarında gerekli şer'i fetva ve hükümleri vermekte bir an bile tereddüt etmediklerini görecektir.

Ehl-i Beyt İmamlarıyla (a.s) ashabı ve fakihlerinin aşırıları hakkındaki bu ileri görüşlülükleri ve net tavırlarına rağmen bazı zehirli kalemlerin öteden beri Şia'yı aşırılıkla itham etmeyi sürdürmüş olması gerçekten düşündürücüdür. Bu ithamda bulunanların malzeme olarak kullandıkları Şia kaynaklı rivayetler aslında iki türlüdür:

a) Ehl-i Beyt İmamlarının (a.s) Allah Teala indindeki makam ve ismetlerinden söz eden rivayetler: Bu rivayetlerde imamların makamının peygamberlik makamı dışında Hz. Resulullah'ın (s.a.a) makam ve konumuyla benzerlik taşıdığı geçer ki halifeler okuluna mensup olanlar bunu aşırılık telakki etmekte ve reddetmektedirler. Hiçbir delile

---

¹² - Müstemsek-i Urveti'l-Vuska, c.1, s.386.

¹³ - ez-Zeria, Şeyh Aga Bozorg-i Tehrani.

dayanmayan bu hükmü tafsilatlı olarak 3. faraziyede açıklayacağız.

b) Aşırılığa delalet eden, ancak Ehl-i Sünnetle Şia'nın kitaplarına yine aşırılar tarafından sokulmuş olan rivayetler: Ehl-i Sünnete ait tefsir kitaplarına sokulmuş olan ve adına "israiliyat" denilen uyduruk rivayetlerde olduğu gibi, fıkḥî ve kelamî sahalarda çeşitli mezheplerin rivayetlerinde mevcut bulunan zaafılara binaen Ehl-i Sünnet araştırmacıları; mezheplerin hadis kitaplarındaki her rivayetin sahih olamayabileceğini dikkate almalıdırlar; bilindiği üzere bu kitaplarda hem amel edilmesi gereken sahih rivayetler olduğu gibi; ne ilim ne amel kazandırmayan zayıf rivayetler de vardır. Bu tür rivayetler imanın şartlarına delil gösterilemeyeceği gibi, İslam'ın şartlarına da delil teşkil edemez. Meselenin bu özelliğine binaen ve bunun yüce İslam dinine getirdiği olumsuz etkileri gidermek amacıyla Ehl-i Beyt (a.s) okulu, İslamî miras olan hadis ve rivayet kaynaklarından yararlanan bilginlerin bu kaynaklardaki hadisleri ancak ciddi bir ilmî inceleme ve eleştiriden geçirerek bunlardan yararlanması gerektiğine inanmaktadır; çünkü sahih ve güvenilir rivayetlerin belirlenmesi böylelikle mümkün olacaktır.

Bugün Şia'nın hadis kaynakları olan Kâfî, Tehzib ve El-Fakih İstibsar vb. kaynaklarda

yer alan her hadis, mutlaka sahih olduğu veya yazarları tarafından kesinlikle sahih kabul edildiği için bu eserlere alınmış değildir; zira bu büyük alimlerin gayesi sadece delil olacak hadisleri toplamak olmamıştır; Onlar Şia kültürünün silinip gitmemesi için bu eserleri kaleme almışlardır. Binaenaleyh bazı zayıf hadislerinde bu eserlere sızması pekâlâ mümkündür. Bu tür rivayetleri ölçü alarak Şia ve Şiilik hakkında hükme varmak elbette ki doğru değildir. Nitekim 4 Ehl-i Sünnet mezhebinin kaynak kitaplarında da çok sayıda israiliyat yerleştirilmiştir.

Bu konuda bir mukayese yapılacak olursa, Ehl-i Sünnet kaynaklarına oranla Ehl-i Beyt (a.s) okulu kaynaklarına sızmış zayıf rivayetlerin daha az olduğu görülecektir, çünkü bir Şia alimi açısından, ana Şia kaynaklarda yer alan her rivayet ve hadis, sırf kendi mezhebinin temel kaynak eserinde yer almıştır diye sahih kabul edilmez asla. Bilakis, bir Şii alimi istisna gözetmeden bütün İslami kaynak eserlerin dikkatle incelenmesi gerektiğine inanır; onun nazarında sahih hadis, ancak zorlu inceleme ve eleştirel süzgecinden geçmeyi başaran ve sonuçta Kitap'la sünnete uygun düşebilen hadistir.

Oysa Ehl-i Sünnet mezhebinin dördünde de, Sahih-i Buhari'yle Sahih-i Müslim'deki

bütün rivayet ve hadislerin kesinlikle sahih olduğuna inanılmaktadır. Halbuki bu iki kaynak kitapta Yüce Allah'ı teşbih ve teccim eden (benzeten ve cisim gibi tarif eden) batıl ve tutarsız birçok rivayet bulunmaktadır ve ravilerinin pek çoğu zayıf, hadis uyduran ve yalancılığında icma edilen şahıslardır.¹⁴

Kaldı ki, ravisi güvenilir olup senediyeti hüccet olarak kabul edilmiş olsa bile özü ve anlamı Kur'an'la bağdaşmayan ve hiçbir şer'i kalıba sığdırılamayan bir hadis ve rivayet, Şia okulunun prensipleri gereğince "kabul edilemez" ve "uygulanamaz"dır; zira Ehl-i Beyt imamları (a.s) "Allah'ın kitabı'yla bağdaşmayan her şey batıldır" buyurmuşlardır.¹⁵

3. Faraziye

Bahsimizin buraya kadarki bölümünde aşırılığın, "Ehl-i Beyt imamlarına (a.s) ilahlık ve peygamberlik yakıştırmak ve onların dinî vecibeleri yerine getirmekle yükümlü olmadıklarına inanmak" olduğunu, bununsa Şia mezhebinde kesinlikle reddedilen batıl inanç sayıldığını belirttik.

---

¹⁴ - Ricalu's-Sünne, Muzaffer (r.a).

¹⁵ - Usul-i Kâfi, c.1, s.69, hadis: 3.

Bu durumda, "aşırılık" tarifinin üçüncü ve son şıkkı olan "Ehl-i Beyt imamlarının (a.s) makam ve derecelerinin Hz. Resulullah'tan (s.a.a) aşağı, ancak, diğer Müslümanlardan üstün ve yukarı olduğu"na inanmak kalıyor.

Acaba bu "aşırılık" mıdır ve buna aşırılık demek doğru mudur?

Bu sorunun cevabını bulabilmek için "aşırılık"ın tarifine bakmak yeterlidir aslında. Aşırılık, dînî sınırlarda aşırıya gitmek, sınırı aşmaktır. Binaenaleyh "dînî sınır"ın ne olduğu belirlenirse, bu sınırın ötesine gitmenin doğuracağı aşırılığı tanımak da kolaylıkla mümkün olacaktır. Peygamberliğin sınırları ve Hz. Resulullah'ın (s.a.a) üstünlük ve vasıflarını tanımlamada bu sınırı çizemezsek onların dışında olan aşırılığı da belirleyemeyiz. Yani öncelikle bu üstünlük vasıfların sınırı tanımlanmalı, bunların ötesine geçmenin "aşırılık" olacağı bilinmelidir. Bu üstünlük ve vasıfların doğru tanınabilmesi ise ancak Kitap ve sünnet yoluyla mümkündür.

Resulullah'tan (s.a.a) aşağı ve diğer Müslümanlardan üstün bir orta konum ve derecenin var olduğunda bütün Müslümanlar müttefik olup bu konuda hiçbir ihtilaf bulunmamaktadır, ihtilaf şu iki konudur:

- 1- Bu konuma layık olanlar
- 2- Bu konumun özellikleri

Görüldüğü gibi "aşırılık", bu konum ve derecenin bizzat kendisinde değildir, böyle olsaydı bütün Müslümanları aşırılıkla suçlamak gerekecekti..

Bugün çoğu Müslümanlar asr-ı saadet döneminde yaşayan sahabenin Müslümanlar arasında en üstün, ancak Hz. Resulullah'tan (s.a.a) aşağı bir derece ve mertebeye sahip olduğuna, sahabenin adil müçtehitler olduklarına ve Hz. Resulullah'ın (s.a.a) halifelerinin kendi aralarında şûrâ -konsey- veya seçimle belirlendiğine inanırlar ve bu sözlerine, "(İslam'a girme konusunda) öne geçen ilk muhacirler ve ensar ile, onlara güzellikle uyanlardan Allah hoşnut olmuş, onlar da Allah'tan hoşnut olmuştur ve Allah onlara içinde ebedi kalacakları, altından ırmaklar akan cennetler hazırlamıştır, işte büyük kurtuluş ve mutluluk budur"¹⁶ ayetiyle, "*Çağların en iyisi benim çağım ve sonra da benden sonra gelen çağdır*" rivayetini esas alıp istidlalde bulunmuşlardır.

Bugün Müslümanların ekseriyetini oluşturan Ehl-i Sünnet bu konum ve dereceyi sahabe-i kirama mahsus bilir ve onlardan başkasına bu konumun ıtlakının aşırılık olacağına inanır. Zira bu görüşe göre, aynı

---

¹⁶ - Tevbe, 100.

konumu başkalarına ıtlak etmenin kitap ve sünnette delili yoktur ve bu, şeriat ölçülerini aşmaktır, yani aşırılıktır. Bu görüşü savunanlara göre Hz. Resulullah'ın (s.a.a) Ehl-i Beyt'i (a.s) diğer Müslümanlarla aynı derece ve makama sahip olup onların takvâ ve imânî üstünlüğüne dair hiçbir delil bulunmamaktadır; bu nedenle de Ehl-i Beyt (a.s) okulu mensuplarını masum imamlar hakkında aşırı inançlar beslemekle suçlarlar. Zira Ehl-i Beyt (a.s) Mektebine inananlar, "orta konum"un Ehl-i Beyt (a.s) imamlarına ait olduğuna inanırlar; zira onlar Hz. Resulullah'ın (s.a.a) yol ve mesajı olan nübuvvet çizgisinin devamını sağlayan imamet ve velayet sütunlarıdır. Aynı şekilde onların Hz. Resulullah'ın (s.a.a) vasîleri olduğuna, masum olduklarına, imamet ve vesayetlerinin nassla ispat olduğuna inanırlar. Hz. Mehdi (a.s) onlardandır. Onlar (Ehl-i Beyt İmamları -a.s-), yaşadıkları çağın ilim ve amel bakımından en üstün simalarıdır; Allah Teala ilhamda bulunmak suretiyle onları hata ve günah işlemekten korur ve başkalarının ilmine muhtaç olmamalarını sağlar. Bütün bunlar Kitap'la sünnette belirtilmiş olup Ehl-i Beyt'in (a.s) mektebinin kelam ilminde Şia uleması tarafından etraflıca açıklanıp izah edilmiştir.

Gerçeğin peşinde olan bir araştırmacı bu iki görüşten hangisinin Kitap'la sünnete uygun olduğunu anlayabilmek için her ikisini de dikkatle incelemeli, öne sürülen delil ve gerekçeleri ilmî açılardan değerlendirmeli, böylece hangisinin öne sürdüğü delillerin Kitap ve sünnetle bağdaştığını, hangisinin delillerinin zayıf olup Kitap ve sünnetle bağdaşmadığını yakından görmeli ve sonuçta ikinci kategoriye gireni "aşırı" olarak tanımlamalıdır.

Bu konuda insaflica yapılacak derin bir araştırmanın vereceği sonuçlar şunlardır:

1- Halifeler ve sahabe ekolünün iddiasındaki deliller yetersiz kalmaktadır. Zira, **(-İslam'a girme konusunda- öne geçen ilk muhacirler ve ensar ile, onlara güzellikle uyanlardan...)** ayeti onların öne sürdükleri en güçlü delili teşkil etmekte, ancak bu ayetin Arapça metninde muhacirin ve ensardan önce zikredilen "min" kelimesi "teb'iz değil, beyaniye" olduğu ispatlanması durumunda iddia edilen konuya delalet eder ve bu durumda Mekke'den Medine'ye hicret eden ve Hz. Resulullah'a (s.a.a) Medine'de -görünüşte de olsa- yardım etmiş olan "herkes"in ilahi rızayı kazandığı ve cennetlik olduğu anlamı çıkar.

Oysa bunu ispatlamak bir yana, böyle bir iddiada bulunabilmek bile mümkün değildir. Zira Kur'an-ı Kerim'de "Hz. Resulullah'la (s.a.a) hicret eden ve onun sahabesi arasında yer alan nicelerinin "münafık"¹⁷ "garazkar" - kalbinde maraz taşıyan-¹⁸ ve "fasık" olduğunu açıkça beyan eden ayetler vardır ve Hz. Resul-ü Ekrem efendimiz (s.a.a) "sahabe" ve "muhacirin" arasında yer alan bu insanların bazılarından yaka silkecek duruma gelmiş, onlardan teberi etmiştir¹⁹, yine bu iki grubun içinde yer alan bazıları o hazreti katletmek için komplo ve terör girişimde bulunmuştur²⁰. Sadece Tevbe suresinin ayetlerine bile dikkat edilecek olsa bile sahabenin çeşitli kısımlara ayrıldığı ve bu kısımlardan bazıları cehenneme hakkeden fasık kişiler olduğu açıkça ortaya çıkar. Bütün bu muhkem naslar ve tarihi gerçekler nedeniyledir ki sırf, Hz. Resulullah'ın (s.a.a) hicretinde ona katıldığı ve onun ashabı arasında yer aldığı için "muhacirin ve ensarin istisnasız tamamı"nın mümin ve cennetlik olduğunu iddia edebilmek

---

¹⁷ - Kur'an-ı Kerim'de 38 yerde bunlara değinilmiş ve onların kusurları hususunda Münafikun isminde bir sure bile tahsis edilmiştir.

¹⁸ - Enfal, 49, Ahzab, 12 ve 60.

¹⁹ - Hucurat, 6.

²⁰ - Delailu'n-Nübuvvet, c.5, s.256-259.

mümkün değildir. Binaenaleyh yukarıdaki ayette geçen "min" kelimesi "beyaniye" değil, "teb'iziye"dir. Bu durumda ayetin manası şöyle olur:

"Allah Teala ensar ve muhacirin arasında Hz. Resulullah'a (s.a.a) samimiyetle yardımcı olan ve ihlasla hicret etmiş olanlardan razıdır."²¹

Bu ayette Allah'ın razı olduğu kimseler ensarla muhacirlerin hepsi değil, sadece bir kısmıdır, hatta bu ayet, sahabeden belli bazı isimler için inmiş ve genel bir mefhum akışında onlara işaret etmiştir.

"Çağların en hayırlısı benim çağımdır" hadisine gelince; bu hadis de mezkur iddiaya delil gösterilemez; zira bu hadis, Hz. Resulullah'tan (s.a.a) sonra Müslümanların inançlarının ve dînî gidişatının zayıflamaya yüz tuttuğunu göstermektedir; yani ashabin konumuna, bu hadis delalet etmemektedir.

Bu iki delilin yetersizliği ve geçersizliği böylece anlaşıldığına göre hulefa okulunun "bütün sahabelerin üstün makama sahip olduğu" iddiası da geçerliliğini yitirmekte ve böyle bir iddia İslami ölçülerde "aşırılık" kategorisine girmektedir. Bu durumda "aşırılık" için sahabenin ölçü olması ve

---

²¹ - el-Mizan Tefsiri, c.9, s.391-396.

sahabeden üstün bir konumun "aşırılık" telakki edilmesi doğru değildir.

2- Ehl-i Beyt okulunun inancına göre bu okulun imamları (a.s) Hz. Resulullah (s.a.a) tarafından belirlenmiş kimselerdir; bu imamlar nebevî sünnetin açıklayıcıları ve risalet çizgisinin devamıdır ki bu gerçek, bütün Müslümanlar arasında kabul edilen delil ve belgelere dayalı bir hakikattir. Gadir-i Hum hadisi²² Menzilet Hadisi²³ ve Sekaleyn Hadisi²⁴ gibi güçlü belgeler bu gerçeği ispatlamaya yeterlidir. Bu da onların Hz. Resulullah'tan (s.a.a) aşağı, ama diğer bütün Müslümanlardan daha yukarı bir konuma sahip bulunmaları demektir ki böyle bir konumun "aşırılık" olmayacağı apaçık ortadadır. Ehl-i Beyt imamları (a.s) için böyle

---

²² - İmam Ahmed'in Müsned'i, c.1, s.135 hadis: 642; Sünen-i Tirmizî, c.5, s.2, hadis: 371; el-Müstedrek-u ala's-Sahihayn, c.3, s.111.

²³ - Sahih-i Buharî, c.5, s.89, hadis: 202; Sahih-i Müslim, c.4, s.1870, hadis: 2404, altı kanalla; Sünen-i Tirmizi, c.5, hadis: 3730; Riyazu'n-Nazire, c.1, s.117, 4. bab İmam Ali (a.s) hakkındadır.

²⁴ - Sahih-i Müslim, c.4, s.1873, hadis: 2408, birkaç kanalla ve c.5, s.663, hadis: 3788 ve c.5, s.182, 189 ve c.3, s.14, 17; Müsned-i Ahmed, 190/4816, Mesabihu's-Sünne, c.4, s.185, hadis: 4800, el-Mustedrek'u ala's-Sahihayn, c.3, s.148, Müşkülü'l-Âsar, c.4, s.168.

bir konuma inanmak Şia'nın iman şartlarındandır. Bu da onların ümmetin imamı olmalarının vazgeçilmez gereğidir ki bu özelliğe sahip olmamaları durumunda imametleri tasavvur edilemez.

Tarih, Ehl-i Beyt İmamlarının (a.s), yaşadığı dönemlerin ilmî ve amelî açıdan en üstün insanları olduğunu göstermektedir. Bu iki sınır aşırılığı dışlayan bir konumdur ve bu konumun çizgisinde aşırılığa kesinlikle yer yoktur.

Ehl-i Beyt İmamlarının (a.s) masumiyet, imamet, vasilik, ilahi ilham ve velayet gibi özelliklerine inanan Şia inancının bu akidesi, aslında çoğu ulemanın da kelam kitaplarında belirtmiş olduğu üzere bizzat Kur'an'daki ayetler ve Hz. Resulullah'ın (s.a.a) hadislerine dayanmaktadır. Bunlardan birkaçını özetle aktarmamız yararlı olacaktır:

Yüce Allah (c.c) Kur'an-ı Kerim'de **"Ey Ehl-i Beyt, Allah sizden her türlü kötülük ve günahı uzaklaştırmayı ve sizi tertemiz kılmayı diler"** buyurmaktadır.²⁵

Bu ayette Ehl-i Beyt'e -as has bir özelliğin açıklandığı ve bunun "... Allah sizi temizlemek ve üzerinizdeki nimetini tamamlamak ister"²⁶ ayetindeki gibi bütün

---

²⁵ - Ahzab, 33.

²⁶ - Maide, 6.

müminleri kapsamına almadığı açıktır; aksi takdirde ayette zaten ismen de verilmiş olan "Ehl-i Beyt" görmezden gelinmiş olur. Diğer taraftan, Ehl-i Beyt (a.s) zaten müminlerden olduğundan ikinci ayetin onlar için geçerli olduğunu belirtmeye gerek yoktur.

Başka bir ifadeyle Eğer ilk ayetten kastedilen mana, ikinci ayetteki gibi bütün müminleri kapsayan bir "Tathir" yani temizlikse, neden Ehl-i Beyt'in (a.s) adı özellikle anılmış ve sadece onlara hitab edilmiştir?

Cevap açıktır: Tathir, yani temizlik iki türdür. a) Normal derecede temizlik: Bu, Ehl-i Beyt'in (a.s) de içinde olduğu ve bütün müminleri kapsamına alan temizliktir, b) Bundan çok daha ileri bir mertebede temiz olma ve yapabileceği halde günah işlemeyip ismete ve masumiyete sahip bulunma derecesidir ki bu temizlik ve tathir, sadece Hz. Resulullah'ın (s.a.a) Ehl-i Beyt'ine (a.s) mahsustur.

Fahr-i Razi tefsirinde²⁷ bu ayete istinaden "ehl-i hall-u akd"i temiz ve masum ilan edebildiğine göre Şia'nın, Tathir Ayeti'nde bizzat ismi verilerek "temiz ve mutahhar" olduğu belirtilen Ehl-i Beyt'i (a.s), bu özel ve

---

²⁷ - Tefsir-i Kebir, c.10, s.144.

yüksek mertebesine binaen "temiz ve masum" kabul etmesi elbette ki doğaldır. Nitekim bütün mezheplerin rivayet ve hadis kaynaklarında, Ahzab Suresi'nin 33. ayetinde adı geçen "Ehl-i Beyt'in (a.s) Hz. Resulullah'ın (s.a.a) eşleri değil, isimleri bizzat o hazret tarafından açıklanmış bulunan Hz. Ali (a.s) Hz. Fatıma (a.s) Hz. Hasan (a.s) ve Hz. Hüseyin (a.s) oldukları açıkça belirtilmektedir.²⁸

Resulullah'ın (s.a.a) mübarek Ehl-i Beyt'inin (a.s) imamet ve vasiliklerinin nassa dayandığını ispatlayan birçok belge vardır ki Gadir-i Hum, Sekaleyn ve Menzilet hadisleri bunların başında gelir. Ayrıca Hz. Resulullah'ın (s.a.a) kendisinden sonraki halifelerinin sayısının 12 olduğu ve tamamının da Kureyş'ten olduğu yolundaki hadis-i şerif de bu belgeler arasında sayılmaktadır. Çünkü bu hadisteki mevzu ne hulefa-i raşidine uymaktadır ne de Emevi veya Abbasi halifelerine; zira hadisteki 12 sayısı söz konusu gruptakilerin hiçbirine uymamaktadır.

Bu konuda tafsilatlı bilgi ve belge görmek isteyenler Allame Seyyid Abdülhüseyin

---

²⁸ - Sahih-i Müslim, hadis: 2404, 2408, 2424, Zeyd b. Erkam'la Ayşe'nin rivayetleri. Sünen-i Tirmizî, hadis: 3205, Ümm-ü Seleme'nin rivayeti; Esbabu'n-Nüzul, Vahidi, s.200.

Şerefuddin'in (s.a) el-Müracaat adlı ünlü kaynak eserine bakabilirler.

3- Halifelerle sahabelerin okulu olan Ehl-i Sünnet kaynaklarında, bazı sahabe ve evliyanın, hatta halktan herhangi birinin mucize ve keramet gösterdiği, örneğin Zeyd b. Harice'nin öldükten sonra konuştuğu²⁹, ansardan birinin öldürüldükten sonra konuştuğu³⁰ gibi birçok olay geçer.³¹

Bu mucize ve kerametlerin mümkün olduğuna ve hatta halktan herhangi birinin bunları gösterebildiğine inanılıyor ve buna "aşırı inanç" denilmiyorsa, Hz. Resulullah'ın (s.a.a) mübarek Ehl-i Beyt'i (a.s) gibi yüce derecelere sahip nâdide ve güzide zatların benzeri kerametler göstermesi nasıl yadırganabilir ve buna inanmak nasıl "aşırılık" olarak telakki edilebilir sahi?

Bütün bunlara ilaveten Ehl-i Beyt (a.s) okulu bu konuda iki ayrıcalığa daha sahiptir:

a- Söz konusu özellikler -keramet- imamlara mahsustur ve imametın vasıflarındandır; zira imamet insanlarla Yüce Rahman arasında bir köprü durumundadır. Binaenaleyh imamet

---

²⁹ - İstiy'ab, c.1, s.192 ve İbn Kesir Tarihi, c.6, s.156.

³⁰ - İbn Kesir tar. c.6, s.158.

³¹ - el-Gadir, c.11, s.103-115'da "el-Gulovvu'l-Fâhiş bölümü.

özellikleri rasgele bir kişide toplanamaz; nübuvvet ve risalet çizgisinin ve hedefinin süreğenliğini sağlayan imamet, önceden belirlenmiş ve mezkur vasıfları haiz şahısların uhdesindedir.

b- Söz konusu özellikler, Kur'an ve sünnette geçen sağlam belgelere dayalıdır. Oysa diğerleri hakkında aktarılan olaylar ve özelliklerin Kur'an ve hadislerde hiçbir dayanağı olmadığı gibi tarihî belgeleri bile yoktur. Bu durumda onlara inanmak gerçekten makul müdür?

Görüldüğü gibi Ehl-i Beyt imamlarının (a.s) keramet gösterebileceğine inanmakla, bu özelliğin alelade insanlarda da olabileceğine inanmak arasında son derece köklü bir fark vardır. Bu durumda "söz konusu özellikleri Ehl-i Beyt imamlarına (a.s) atfetmek aşırılıktır, ancak, bunları alelade insanlara atfetmek aşırılık değildir" demek ne derece doğrudur acaba?!!

Bahsimizin Özeti:

1- Kur'an ve sünnette, sırf sahabe olmanın, özel ve büyük bir takva derecesine de sahip olma manasına geldiğine dair hiçbir beyan yoktur. Aksi takdirde, yegane kıstasları iman, takva ve salih amel olan İslam diniyle bunu bağdaştırmak mümkün değildir. Resulullah'ın (s.a.a) sahabeleri arasında ancak bu özelliklere -iman, takva ve salih amel- sahip olup ölünceye kadar da bunları koruyabilenlerin elbette ki büyük bir derece ve makama sahip olacağı, aksi takdirde sırf "Hz. Resulullah'ı (s.a.a) görmüş ve onun devrinde yaşamış olma"nın kimseye böyle bir konum kazandırmayacağı ortadadır.

Binaenaleyh sahabenin hepsi böyle bir makam ve dereceye sahip değildir; takva, iman ve salih amel açısından üstün olanların derecesine varamayan sahabeler, onların konumlarına da sahip değildirler. Şu kesindir ki, Kur'an'ın nassına göre onlardan bazıları böyle yüce bir makamı hakketmiş değillerdir.

2- Bazı sahabenin bu üstün konuma sahip bulunması, onların Hz. Resulullah'ın (s.a.a) halifesi olacak ve o hazretten sonra İslam ümmeti'nin yönetimini üstlenebilecek yetenek ve selahiyeti de haiz bulunduğu anlamına gelmemektedir. Bir baba bazı özellikleri nedeniyle razı olduğu oğluna, bazı nedenlerle ailenin bütün idaresini bırakamayabilmektedir. Binaenaleyh bir Müslüman'dan sırf razı olunması da, İslam ümmetinin yönetim ve idaresinin ona bırakılması için yeterli bir neden değildir.

Ehl-i Beyt (a.s) Mektebi şuna inanıyor: Bazı sahabeler birçok faziletlere sahiptirler. Ancak bu faziletleri sahabenin tamamına atfedebilmek mümkün değildir; aynı şekilde sırf bu nisbî faziletler de imamet ve hilafet makamı için yeterli değildir. Binaenaleyh sahabenin tamamının aynı derecede faziletli olduğunu söylemek bir mübalağa ve aşırılık olup bunun imamet ve hilafet için yeterli olduğunu söylemek de tefrittir.

3- Ehl-i Beyt (a.s) Mektebi inancına göre, imamet ve hilafet, Allah'ın lütfu sayesinde bazı özel kişilere verilen özellikler ve faziletlere dayalıdır; bu faziletler ismet, nass, vasilik ve ilmî üstünlüktür. Binaenaleyh faziletler konusunda aşırılık söz konusu değildir; son peygamberin getirdiği mesaj ve çizginin

devamı, korunması ve muhafazası sözkonusudur. Bu nedenledir ki ilim şehrinin kapısı İmam Ali (a.s) Ehl-i Beyt (a.s) hakkında şöyle buyurmaktadır: "Bu ümmetten hiç kimse Muhammed'in (s.a.a) Ehl-i Beyt'iyle mukayese edilemez, onların (ilim ve maarif) nimetlerinden sürekli yararlananlar onlarla eşit sayılamaz. Onlar dinin esası ve yakiynin sütunlarıdır... Velayet hakkının özellikleri sadece onlarındır. Vasiyet ve veraset de onlardadır."³²

_*_

---

³² -Nehc'ul Belaga, 2. hutbenin sonu.